Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2018-00675

BO Hirvi Mikko(VM) 26.11.2018

Asia

Ecofin-budjettineuvoston ja sovittelukomitean kokous 16.11.2018 sekä jatkokokous 19.11.2018

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (budjetti) 16.11.2018 - 19.11.2018

ECOFIN-budjettineuvosto sekä neuvoston ja Euroopan parlamentin välinen sovittelukomitea kokoontuivat perjantaina 16.11.2018 sekä sovitteluajan puitteissa vielä uudelleen maanantaina 19.11.2018 tavoitteena saavuttaa yhteisymmärrys EU:n vuoden 2019 talousarviosta.

Positiivisista ennakkoarvioista huolimatta kokouspäivien mittaan käytyjen neuvottelujen jälkeen kävi ilmi, ettei ensi vuoden talousarviosta ollut tässä vaiheessa saavutettavissa toimielinten välillä yhteistä näkemystä.

Komissio antaa 30.11. uuden talousarvioesityksen vuodelle 2019. Käsittely pyritään hoitamaan siten, että Euroopan parlamentti voisi hyväksyä sen täysistunnossaan 13.12.

Lisätalousarvioon 6/2018 osapuolilla ei ollut huomioita ja se todettiin alustavasti hyväksytyksi.

Budjettineuvosto kokoontui perjantaina 16.11.2018 käsittelemään EU:n talousarviota vuodelle 2019. Samanaikaisesti kokoontuneessa sovittelukomiteassa haettiin yhteisymmärrystä neuvoston ja Euroopan parlamentin välille ensi vuoden talousarviosta. Koska toimielimet eivät 16.11. päässeet yhteisymmärrykseen vuoden 2019 budjetista, neuvotteluja päätettiin jatkaa sovitteluajan puitteissa vielä maanantaina 19.11. Jatkoneuvottelutkaan eivät tuoneet asiaan ratkaisua. Komissio antaa 30.11. uuden talousarvioesityksen, joka pyritään käsittelemään nopeasti siten, että Euroopan parlamentti voisi hyväksyä sen täysistunnossaan 13.12.

Budjettineuvoston puheenjohtajana ja neuvoston puolesta budjetin pääneuvottelijana toimi kumpanakin päivänä puheenjohtajamaa Itävallan valtiovarainministeri Hartwig Löger. Suomea edusti 16.11. kokouksissa valtiosihteeri Anna-Kaisa Ikonen ja 19.11. kokouksissa Suomen pysyvä edustaja Euroopan unionissa, suurlähettiläs Marja Rislakki.

Komission 15.11. illalla antaman toinen kompromissiesityksen mukaan sitoumusten kokonaismäärä vuonna 2019 olisi 165 533,6 miljoonaa euroa (1,00 % EU:n BKTL:sta), maksatusten määrä 148 604,2 milj.euroa (0,90 % EU:n BKTL:sta) eli hyvin lähellä komission alkuperäisen budjettiesityksen (oikaisukirjelmällä oikaistua) tasoa. Ero neuvoston kantaan oli +1,5 mrd. €, EP:n kantaan -0,8 mrd. € sitoumuksissa. Kokonaissitoumusmarginaali oli KOM kompromississa 1,4 mrd. €, mihin vaikutti se, että 400 M€ edestä Horisontti 2020 –ohjelman vuoden 2017 sitoumuksia oli otettu poikkeuksellisesti mukaan vuoden 2019 talousarvioon.

Puheenjohtaja avasi budjettineuvoston kokouksen 16.11. aamulla ja kävi läpi neuvottelutilanteen ennen sovittelukomitean kokousta. Pj. totesi, että Euroopan parlamentti oli nostanut esille Turkin pakolaisavun koordinointivälineen (ns. Turkki-fasiliteetti) 2. osan rahoitusosuudet, joiden muuttaminen todettiin sekä neuvoston että KOM puolelta mahdottomaksi. Neuvosto oli kesällä 2018 päässyt asiasta yksimielisyyteen pitkien neuvottelujen jälkeen.

Yllättäen komission toisessa kompromissiesityksessä nousi esiin uuden varainhoitoasetuksen (VHA) artiklan 15.3 uusi muotoilu, jota komissio ehdotti hyödynnettäväksi siten, että vuodelta 2017 toteutumatta jääneiden tutkimushankkeiden sitoumuksia otettaisiin uudelleen käyttöön 400 M€ arvosta vuonna 2019. Näin talousarvion kokonaismarginaalia olisi saatu laskennallisesti suuremmaksi ilman erityisvälineiden lisäkäyttöä.

Puheenjohtaja kiitteli neuvotteluja edeltänyttä ilmapiiriä rakentavaksi ja kiitti komissiota hyvästä yhteistyöstä ja pyysi valtuuskuntia kommentoimaan komission 15.11. illalla antamaa toista kompromissiesitystä vuoden 2019 talousarvioksi ja erityisesti uutena elementtinä esiin tullutta ehdotusta varainhoitoasetuksen (VHA) art 15(3) käytöstä käyttämättä jääneiden maksusitoumusten ottamisesta uudelleen käyttöön.

Jäsenvaltioiden kommenteissa haluttiin edelleen tukea neuvoston kantaa. Muutama jäsenvaltio ilmaisi neuvoston kannan päälle tukevansa jo joitain KOM kompromissin elementtejä. Jäsenvaltiot ilmaisivat skeptisyyttä tai vastustusta artiklan 15.3 käyttämisen suhteen eikä sitoumusten uudelleenkäyttöä haluttu hyödyntää, koska se sallisi käyttämättä jääneiden sitoumusten kierrättämisen epätarkoituksenmukaisella tavalla. Neuvoston mukaan sitoumukset olisi pitänyt hoitaa toisin.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa todettiin muun muassa neuvoston kannan olevan hyvä ja tasapainoinen, siinä menotaso nousee 2 % eikä määrärahoja ole leikattu vuoden 2018 tasoon verrattuna. Lisäksi korostettiin riittävien marginaalien jättämistä eri otsakkeisiin yllättävien tilanteiden varalta. Komission toisen kompromissiesityksen lisäyksiä ei voida puoltaa, ellei niiden vastapainoksi löydetä leikkauksia. Edelleen peräänkuulutettiin monivuotisen rahoituskehyksen väliarviosta saavutetun sovun ja periaatteiden noudattamista erityisesti nuorisotyöllisyysaloitteen (YEI) rahoituksen osalta. Eräät jäsenvaltiot tukivat komission lisäysesitystä YEI:n rahojen kasvattamisesta sekä osoittivat avoimuutta eräitä toisia lisäyksiä kohtaan.

Suomi antoi neuvostopuheenvuorossa tukensa puheenjohtajalle pyrkimyksissä saavuttaa sopu ensi vuoden talousarviosta. On tärkeää, että sekä sitoumuksissa ja maksuissa on riittävästi liikkumavaraa. Useiden muiden jäsenvaltioiden tavoin Suomi suhtautui epäilevästi komission ehdotukseen VHA art 15.3 käytöstä.

Sovittelukokouksessa kävi ilmi Euroopan Parlamentin olevan jo varsin tyytyväinen KOM esitykseen ja tuki myös artiklan 15.3. käyttämistä. Euroopan parlamentin ja neuvoston kannat eivät kuitenkaan neuvottelujen aikana lähentyneet.

Sovittelukokouksen aluksi todettiin, että lisätalousarvio 6/2018 voidaan hyväksyä.

Iltapäivän kuluessa käytiin useita neuvotteluja puheenjohtajan, eri jäsenmaiden, komission ja Euroopan parlamentin välillä. Noin kello 20.00 puheenjohtaja kutsui sovittelukomitean toistamiseen koolle ja totesi, että neuvotteluja on parempi jatkaa sovitteluajan puitteissa vielä maanantaina 19.11. Kokous päättyi perjantaina 16.11. klo 21.10.

Sovittelua jatkettiin maanantaina 19.11. iltapäivällä. Puheenjohtaja, komissio ja Euroopan parlamentti kävivät intensiivisiä neuvotteluja koko iltapäivän ja lopulta kello 22.00:een asti illalla.

Neuvottelujen odotettiin päättyvän jo noin kello 18.00, jolloin pj. kutsui neuvoston koolle epävirallisessa ECOFIN-formaatissa ja pyysi kannanottoja siihen, olisivatko jäsenmaat valmiita joustamaan varainhoitoasetuksen 15.3 artiklaan liittyen. Neuvoston selkeä enemmistö suhtautui torjuvasti varainhoitoasetuksen artiklan 15.3 käyttöön, sillä se olisi mahdollistanut rahoituskehyksen maksusitoumuskaton kiertämisen ja käyttämättä jääneiden sitoumusten kierrättämisen talousarviossa epätarkoituksenmukaisella tavalla, ja olisi lisännyt jäsenvaltioiden EU-maksuja.

Puheenjohtaja oli esittänyt Euroopan parlamentille 400 miljoonan euron lisäystä tutkimusrahoihin, minkä Euroopan parlamentti kuitenkin torjui, sillä se halusi nimenomaan käytettävän 15.3. artiklan suomaa mahdollisuutta toteutumatta jääneiden tutkimushankkeiden sitoumuksien ottamiseksi uudelleen käyttöön. Euroopan parlamentti oli ilmaissut, että sille voisi riittää jopa vain nimellinen avaus artiklan hyödyntämisessä, kunhan periaatekysymys ratkaistaisiin sen eduksi. Komissio oli lisäksi esittänyt 185 miljoonan euron leikkauksia 15.11. antamaansa 2. kompromissiesitykseen, mikä olisi ollut 135 miljoonaa euroa enemmän yli komission alkuperäisen talousarvioesityksen. Lopullista kompromissiesitystä ei kuitenkaan annettu, koska Euroopan parlamentti ei ollut valmis luopumaan artiklan 15.3 käytöstä. Euroopan parlamentti jatkoi tämän jälkeen sisäistä pohdintaansa vielä useita tunteja tuloksetta.

Kello 21.40 sovittelukomitea kokoontui uudelleen kuulemaan tilanteesta. Kaikki osapuolet pahoittelivat sitä, ettei sovintoon vielä päästy, mutta lupasivat jatkaa rakentavassa hengessä neuvotteluja. Tämän jälkeen tilanne todettiin vielä lyhyesti ECOFIN-kokoonpanossa.

Komissio antaa uuden esityksen vuoden 2019 talousarvioksi 30.11. Käsittely pyritään toteuttamaan nopeassa aikataulussa siten, että Euroopan parlamentti voisi äänestää siitä täysistunnossaan 13.12.

Suomen edustajat

VSI Anna-Kaisa Ikonen ja virkamiesvaltuuskunta (16.11.), PE Marja Rislakki ja Päivi Valkama (EUE) (19.11.)

Asiakirjat

-

Liitteet

Viite

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi